

دسترسی در سایت <http://jnrm.srbiau.ac.ir>

سال هشتم، شماره سی و هشتم، مهر و آبان ۱۴۰۱

شماره شاپا: ۵۸۸-۲۵۸۸X

پژوهش‌های نوین در ریاضی

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

نتایج در جبرهای UP

زهرا پرویزی^۱، سمیه معتمد^{۲*}، فرهاد خاکسار حقانی^۱، جواد مقدری^۳

^(۱) گروه ریاضی، واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران.

^(۲) گروه ریاضی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

^(۳) گروه ریاضی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران.

تاریخ ارسال مقاله: ۱۳۹۹/۰۹/۱۰ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۲/۰۷

چکیده

در این مقاله، مفهوم پایدارسازهای یک مجموعه را در جبرهای UP معرفی و یک رده‌ی جدید از جبرهای UP را معرفی می‌کنیم. سپس به معرفی و بررسی ویژگی‌های آن‌ها و روابط بین پایدارسازهای چپ و راست یک مجموعه در جبرهای UP می‌پردازیم و شرایط معادلی برای بررسی راحت‌تر و سریع‌تر جبرهای جدید UP ارائه می‌دهیم. همچنین نشان می‌دهیم که با اضافه کردن شرطی، پایدارساز چپ یک مجموعه، یک UP -فیلتر است، در حالی که پایدارساز راست یک مجموعه، چنین نیست. در ادامه، مفهوم هم‌اتم و هم‌اتم قوی را روی جبرهای UP تعریف و خواص آن را بررسی می‌کنیم. با پیدا کردن شرایط معادلی برای هم‌اتم‌ها، مطالعه عناصر هم‌اتم را در UP -جبرها ساده‌تر می‌کنیم. نشان می‌دهیم که برای UP -جبر A ، $Coatom(A) = A \setminus \{0\}$ اگر و تنها اگر هر زیرمجموعه از A شامل 0 ، یک UP -فیلتر از A باشد. همچنین رابطه هم‌اتم‌ها را با پایدارسازها مورد بررسی قرار می‌دهیم. در آخر مجموعه‌ی هم‌پوچ‌ساز توسعه‌یافته G نسبت به F را تعریف و ویژگی‌های آن را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

واژه‌های کلیدی: UP -جبر، UP -فیلتر، پایدارساز، هم‌اتم (قوی)، هم‌پوچ‌ساز (توسعه‌یافته).

۱- مقدمه

جبرهای منطقی رده‌ی مهمی از ساختارهای جبری هستند. جبرهای BCK ، جبرهای BCI ، جبرهای BCH ، جبرهای SU و جبرهای KU مثال‌هایی از این جبرها هستند. در سال ۲۰۰۹، مفهوم جبر KU ، توسط پرابپایاک و لیراوات^۲ معرفی شد [1]. در سال ۲۰۱۷، مفهوم جبر UP به‌عنوان توسعه‌ی از جبر KU ، برای اولین بار توسط ایمپان^۳ مطرح شد [2]. او ثابت کرد که هر جبر KU ، یک جبر UP است. ایمپان، مفهوم زیرجبرهای UP و ایده‌آل‌های UP را معرفی و مورد بررسی قرار داد. در ادامه، سامجانتا^۴ و همکاران، مفهوم UP -فیلترها را معرفی کردند [3]. جان و ایمپان^۵، مفهوم UP -فیلترهای استلزامی، UP -فیلترهای نسبی و UP -فیلترهای انتقال را در جبرهای UP معرفی کردند [4,5]. از آن‌جا که جبرهای UP در ابتدای راه هستند، بیان و باز کردن هر موضوعی در این زمینه می‌تواند مفید باشد. از این‌رو، هدف این مقاله، توسعه و تعریف مفاهیم جدید برای بررسی بیشتر جبرهای UP می‌باشد. این مقاله از سه بخش تشکیل شده است. در بخش اول، بعضی از مفاهیم اساسی درباره‌ی UP -جبرها و UP -فیلترها که از آن‌ها در سرتاسر مقاله استفاده خواهیم کرد، بیان می‌کنیم. در بخش دوم، ابتدا مفهوم پایدارساز چپ، پایدارساز راست و پایدارساز یک مجموعه را بیان و ویژگی‌های آن‌ها را به‌طور کامل مطالعه می‌کنیم. نشان می‌دهیم که پایدارساز چپ یک مجموعه با اضافه کردن شرطی، یک UP -فیلتر است ولی پایدارساز راست یک مجموعه چنین نیست. هم‌چنین نشان می‌دهیم که پایدارساز راست یک مجموعه تحت عمل دوتایی " " بسته است. بعد از آن، جبر UP RS را تعریف و

ویژگی‌ها و خواص این جبر را بیان می‌کنیم. در ادامه شرایط معادلی را برای بررسی سریع‌تر این نوع جبر خاص ارائه می‌کنیم. سپس UP -فیلتر نیم پایدارساز و UP -فیلتر پایدارساز را تعریف و با ارائه‌ی مثال و قضیه‌هایی به بررسی ویژگی‌های آن‌ها می‌پردازیم. در بخش سوم، ابتدا مجموعه‌ی $(F: a)$ را تعریف و با ارائه‌ی مثال و گزاره‌هایی خواص آن را بررسی می‌کنیم. بعد از آن مجموعه‌ی هم‌پوچ‌ساز توسعه‌یافته F نسبت به G را تعریف و به بررسی خواص آن می‌پردازیم.

۲- پیش‌نیازها

در سرتاسر این مقاله، UP -جبر $(A, \cdot, 0)$ را با A نشان می‌دهیم. در این بخش، مفاهیم و اصطلاحات موردنیاز در سرتاسر این مقاله را بیان می‌کنیم.

تعریف ۱-۲: [2]. سیستم جبری $A = (A, \cdot, 0)$ از نوع $(2, 0)$ ، یک UP -جبر گفته می‌شود، هرگاه به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم:

$$(1) \quad (y \cdot z) \cdot ((x \cdot y) \cdot (x \cdot z)) = 0$$

$$(2) \quad 0 \cdot x = x$$

$$(3) \quad x \cdot 0 = 0$$

$$(4) \quad \text{اگر } x \cdot y = 0 = y \cdot x \text{، آن‌گاه } x = y$$

لم ۲-۲: [2]. به ازای هر $x, y, z \in A$ گزاره‌های زیر برقرار هستند:

$$(1) \quad x \cdot x = 0$$

$$(2) \quad \text{اگر } x \cdot y = 0 \text{، آن‌گاه } (z \cdot x) \cdot (z \cdot y) = 0$$

$$(3) \quad \text{اگر } x \cdot y = 0 \text{، آن‌گاه } (y \cdot z) \cdot (x \cdot z) = 0$$

$$(4) \quad x \cdot (y \cdot x) = 0$$

یک رابطه‌ی $\leq$ روی A را به‌صورت زیر تعریف می‌کنیم:

² Prabpayak & Leerawat

³ Iampan

⁴ Somjanta

⁵ Jun & Iampan

۳- پایدارسازها در جبرهای UP

تعریف ۳-۱: فرض کنید X یک زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشد. پایدارساز چپ X ، پایدارساز راست X و پایدارساز X را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$$\begin{aligned} X_l &= \{a \in A : a.x = x, \forall x \in X\}, \\ X_r &= \{a \in A : x.a = a, \forall x \in X\}, \\ X_s &= X_l \cap X_r. \end{aligned}$$

پایدارساز، پایدارساز چپ و پایدارساز راست مجموعه‌ی تک‌عضوی $\{x\}$ را به ترتیب با L_x ، S_x و R_x نشان می‌دهیم. واضح است که $0 \in X_s$.

مثال ۳-۲: فرض کنید $A = \{a, b, c, 0\}$ یک مجموعه با عمل دوتایی " " باشد، که در جدول (۱) داده شده است. طبق [7]، $(A, \cdot, 0)$ یک UP -جبر است. واضح است که $\{b\}_l = \{c, 0\}$ ، $\{b\}_r = \{a, c, 0\}$ و $\{b\}_s = \{c, 0\}$. حال UP -فیلتر $F = \{b, 0\}$ را در نظر بگیرید. به وضوح $F_r = \{a, c, 0\}$ ، UP -فیلتر نیست.

جدول (۱):

.	0	a	b	c
0	0	a	b	c
a	0	0	0	0
b	0	a	0	c
c	0	a	b	0

گزاره ۳-۳: فرض کنید X یک زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشد و به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم $x.(y.z) = y.(x.z)$ در این صورت گزاره‌های زیر برقرار هستند:

(۱) X_l یک UP -فیلتر است،
 (۲) اگر $a, b \in X_r$ ، آن‌گاه $a.b \in X_r$.

(۵) $x \leq y$ اگر و تنها اگر $x.y = 0$.

تعریف ۳-۲: [3]. زیرمجموعه‌ی F از A ، UP -فیلتر گفته می‌شود، هرگاه $0 \in F$ و برای هر $x, y \in A$ اگر $x.y \in F$ و $x \in F$ آن‌گاه $y \in F$.

تعریف ۴-۲: [6,4]. فرض کنید F زیرمجموعه‌ای غیرتهی از A باشد. در این صورت

• F ، UP -فیلتر اول نامیده می‌شود، هرگاه F ، UP -فیلتری از A باشد و برای هر $x, y \in A$ $x.y \in F$ یا $y.x \in F$.

• F ، UP -فیلتر استلزامی نامیده می‌شود، هرگاه $0 \in F$ و برای هر $x, y, z \in A$ $(y.z) \in F$ و $x \in F$ $x.z \in F$ ایجاب کند که $x.y \in F$.

• F ، UP -فیلتر نرمال نامیده می‌شود، هرگاه F ، UP -فیلتری از A باشد و برای هر $x, y, z \in A$ $(y.x).x \in F$ و $z \in F$ ایجاب کند که $(x.y).y \in F$.

نکته ۵-۲: [4]. به ازای هر $a \in A$

$$(a) \quad \{x \in A : a \leq x\}.$$

قضیه ۶-۲: [۴]، قضیه ۴. به ازای هر $a \in A$ مجموعه‌ی (a) ، UP -فیلتر است، اگر و تنها اگر $\{0\}$ ، UP -فیلتر استلزامی از A باشد.

قضیه ۷-۲: [۴]، قضیه ۷. فرض کنید به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم $x.(y.z) = x.(y.z)$ ، اگر F زیرمجموعه‌ای غیرتهی از A باشد، آن‌گاه کوچکترین UP -فیلتر شامل F ، به صورت زیر می‌باشد:

$$[F] = \{x \in A : a_1.(a_2.(... (a_n.x) ...)) = 0, \exists a_1, \dots, a_n \in A\}$$

(۵) داریم

$$(X \cup Y)_r = X_r \cap Y_r \subseteq (X \cap Y)_r$$

$$(X \cup Y)_l = X_l \cap Y_l \subseteq (X \cap Y)_l$$

$$(X \cup Y)_s = X_s \cap Y_s \subseteq (X \cap Y)_s$$

(۶) داریم

$$X \subseteq (X_r)_l \cap (X_l)_r \subseteq (X_r)_l, (X_l)_r$$

$$X_l = ((X_l)_r)_l \text{ و } X_r = ((X_r)_l)_r \quad (۷)$$

(۸) یا $X \cap X_l = \{0\}$ و یا $X \cap X_r = \{0\}$ و یا $X \cap X_s = \{0\}$

(۹) اگر به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم

$$x.(y.z) = y.(x.z)$$

$$[X] \cap X_r = \{0\} = [X] \cap X_s, \quad (۱۰)$$

$$[X]_r \subseteq X_r, \quad [X]_l \subseteq X_l \text{ و از این رو}$$

$$[X]_s \subseteq X_s$$

(۱۱) به ازای هر $x \in A$ داریم $[x]_r = R_x$

(۱۲) اگر و تنها اگر $X = \{0\}$

$$X_l = X_r = X_s = A, \quad A_r = A_l = A_s = \{0\}, \quad (۱۳)$$

$$(A_r)_r = (A_l)_l = (A_s)_s = A, \quad (\{0\}_r)_r = (\{0\}_l)_l = (\{0\}_s)_s = \{0\}.$$

$$(X_r)_r \cap (X_l)_l \subseteq (X_s)_s \quad (۱۴)$$

$$X \subseteq (X_s)_s \quad (۱۵)$$

$$X_s = ((X_s)_s)_s \quad (۱۶)$$

برهان: (۱)، (۲) و (۳) به راحتی ثابت می‌شوند.

(۴) فرض کنید $X \subseteq Y$ و $a \in Y_l$ در این صورت به ازای هر $y \in Y$ ، $a.y = y$ حال فرض کنید $x \in X$ چون $X \subseteq Y$ بنابراین $a.x = x$ و در نتیجه $a \in X_l$ به طور مشابه می‌توان نشان داد که $Y_r \subseteq X_r$ و بنابراین $Y_s \subseteq X_s$.

(۵) چون $X, Y \subseteq X \cup Y$ طبق قسمت (۴)، داریم $(X \cup Y)_r \subseteq X_r \cap Y_r$ حال فرض کنید $a \in X_r \cap Y_r$ در این صورت به ازای هر $x \in X$ و هر $y \in Y$ ، $y.a = a$ و $x.a = a$ پس به ازای هر $a \in (X \cup Y)_r$ در نتیجه $c.a = a$ ، $c \in X \cup Y$

برهان. (۱) به وضوح $0 \in X_l$ حال فرض کنید برای $a, b \in A$ ، $a, b \in X_l$ و $a.b \in X_l$ پس به ازای هر $x \in X$ داریم $(a.b).x = x$ و $a.x = x$ حال به ازای هر $x \in X$ خواهیم داشت

$$b.x \leq (a.b).(a.x)$$

$$= a.((a.b).x)$$

$$= a.x = x.$$

از طرفی طبق فرض داریم

$$x.(b.x) = b.(x.x) = 0,$$

بنابراین برای هر $x \in X$ ، $b.x = x$ و از این رو $b \in X_l$ بنابراین X_l یک UP -فیلتر از A است.

(۲) فرض کنید $a, b \in X_r$ و $x \in X$ بنابراین $x.a = a$ و $x.b = b$ حال طبق فرض داریم

$$a.b = (x.a).(x.b)$$

$$= x.((x.a).b)$$

$$= x.(a.b).$$

در نتیجه به ازای هر $x \in X$ داریم $x.(a.b) = a.b$ بنابراین $a.b \in X_r$.

نکته: در UP -جبر مثال ۲-۳، شرط $x.(y.z) = y.(x.z)$ برای هر $x, y, z \in A$ برقرار است، در حالی که $\{b\}_r = \{a, c, 0\}$ یک UP -فیلتر نیست.

قضیه ۳-۴: فرض کنید X و Y دو زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشند. در این صورت گزاره‌های زیر برقرار هستند:

(۱) $A_l = \{0\}$ و $\{0\}_l = A$

(۲) $X_r = \prod_{x \in X} R_x$ ، $X_l = \prod_{x \in X} L_x$ و بنابراین $X_s = \prod_{x \in X} S_x$

(۳) $X_l = \{a \in A : (a.x).x = 0, \forall x \in X\}$ و $X_r = \{a \in A : (x.a).a = 0, \forall x \in X\}$

(۴) اگر $X \subseteq Y$ ، آن‌گاه $Y_l \subseteq X_l$ و $Y_r \subseteq X_r$ این‌رو $Y_s \subseteq X_s$

بنابراین
 $x \leq y, y \in [x]$ لذا بنا به لم ۲-۲،
 $y.a \leq x.a = a$ و بنابراین به ازای هر
 $y.a = a, y \in [x]$ پس $a \in [x]_r$ و در نتیجه
 $R_x \subseteq [x]_r$ بنابراین $R_x = [x]_r$.
 (۱۲) و (۱۳) به راحتی ثابت می شوند.

(۱۴) می دانیم $X_s \subseteq X_l, X_r$ حال طبق قسمت
 (۴)، $(X_r)_r \subseteq (X_s)_r$ و $(X_l)_l \subseteq (X_s)_l$ بنابراین
 $(X_r)_r \cap (X_l)_l \subseteq (X_s)_r \cap (X_s)_l = (X_s)_s$.
 (۱۵) داریم

$$(X_s)_s = \{a \in A : (a.x).x = 0 = (x.a).a, \forall x \in X_s\}.$$

حال فرض کنید $b \in X$ به این ترتیب به ازای هر
 $x \in X_s$ $(b.x).x = 0 = (x.b).b$ بنابراین
 $b \in (X_s)_s$

(۱۶) طبق قسمت (۱۵)، $X \subseteq (X_s)_s$ لذا طبق
 قسمت (۴)، $((X_s)_s)_s \subseteq X_s$ حال اگر در قسمت
 (۱۵)، به جای X, X_s را جایگذاری کنیم، خواهیم
 داشت $X_s \subseteq ((X_s)_s)_s$ پس $X_s = ((X_s)_s)_s$

مثال ۳-۵: فرض کنید $A = \{1, 2, 3, 0\}$ یک
 مجموعه با عمل دوتایی " " باشد که در جدول (۲)
 داده شده است. طبق [۵]، $(A, \cdot, 0)$ یک UP-جبر
 است. بوضوح $1.(1.3) \neq 2.(1.3)$ و $1.(1.3)$ 1
 بنابراین به ازای هر $x, y, z \in A$ ویژگی های
 $x.(y.z) = y.(x.z)$ و $y \leq (y.x).x$ در
 حالت کلی برقرار نیست.

تبصره ۳-۶: فرض کنید به ازای هر $x, y, z \in A$
 $x.(y.z) = y.(x.z)$ در این صورت
 $y \cdot ((y.x).x) = (y.x).(y.x) = 0$ بنابراین
 $y \leq (y.x).x$

قضیه ۳-۷: فرض کنید X یک زیرمجموعه ی
 غیرتهی از A, X_r یک UP-فیلتر باشد و به ازای هر

بنابراین
 $(X \cup Y)_r = X_r \cap Y_r$ حال چون $X \cap Y \subseteq X, Y$
 طبق قسمت (۴)، خواهیم داشت
 $(X \cap Y)_r$ به طور مشابه، خواهیم داشت
 $(X \cup Y)_l = X_l \cap Y_l \subseteq (X \cap Y)_l$

و در نتیجه

$(X \cup Y)_s = X_s \cap Y_s \subseteq (X \cap Y)_s$.
 (۶) فرض کنید $x \in X$ به این ترتیب به ازای هر
 $a \in X_l$ و به ازای هر $x.a = a, a \in X_r$
 $a.x = x$ بنابراین $x \in (X_r)_l \cap (X_l)_r$ لذا
 اثبات کامل است.

(۷) طبق قسمت (۶) داریم $X_l \subseteq ((X_l)_r)_l$ و
 $X_r \subseteq ((X_r)_l)_r$ همچنین طبق قسمت های (۴) و
 (۶) داریم $((X_r)_l)_r \subseteq X_r$ و $((X_l)_r)_l \subseteq X_l$

بنابراین $X_l = ((X_l)_r)_l$ و $X_r = ((X_r)_l)_r$
 (۸) فرض کنید $X \cap X_r \neq X$ در این صورت
 $x \in X \cap X_r$ وجود دارد. پس $x.x = x$ بنابراین
 $x = 0$ و در نتیجه $X \cap X_r = \{0\}$ سایر
 قسمت ها به طور مشابه ثابت می شوند.

(۹) فرض کنید $a \in [X] \cap X_r$ در این صورت
 طبق قضیه ۷.۲، $x_1, \dots, x_n \in X$ وجود دارند
 به طوری که $x_1.(x_2.(... (x_n.a) ...)) = 0$
 علاوه بر این، به ازای هر $x \in X$ $x.a = a$ در
 نتیجه

$$\begin{aligned} a &= x_1.a = x_1.(x_2.a) \\ &= \\ &= x_1.(x_2.(... (x_n.a) ...)) = 0. \end{aligned}$$

پس $a = 0$ و در نتیجه $[X] \cap X_r = \{0\}$. لذا
 $[X] \cap X_r \cap X_l = \{0\} \cap X_l = \{0\}$ و بنابراین
 $[X] \cap X_s = \{0\}$
 (۱۰) از آنجایی که $X \subseteq [X]$ طبق قسمت (۴)،
 خواهیم داشت $[X]_r \subseteq X_r$ و $[X]_l \subseteq X_l$ در
 نتیجه $[X]_s \subseteq X_s$

(۱۱) طبق قسمت (۱۰)، $[x]_r \subseteq R_x$ حال فرض
 کنید $a \in R_x$ پس $x.a = a$ به ازای هر

$$(x.y).y \in F \cap G = \{0\}.$$

پس به ازای هر $y \in G$ ، $x.y = y$ و در نتیجه $x \in G_l$ به‌طور مشابه ثابت می‌شود که به ازای هر $y \in G$ ، $y.x = x$ یعنی $x \in G_r$ و بنابراین $x \in G_s$.

(۱) (۲) واضح است.

(۳) (۱) طبق (۲) (۱) واضح است.

(۱) (۳) فرض کنید $x \in F \cap G$ چون $F \subseteq G_r$ ، لذا به ازای هر $y \in G$ ، خواهیم داشت $x.y = x$ و بنابراین $x \in G_l$ در نتیجه $x \in F \cap G = \{0\}$.
(۴) (۱) مشابه (۳) (۱) اثبات می‌شود.

قضیه ۳-۹: فرض کنید F یک UP -فیلتر از A و به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم $x.(y.z) = y.(x.z)$ در این‌صورت شرایط زیر برقرارند:

(۱) $F_l = F_s \subseteq F_r$ به‌ویژه اگر F_r یک UP -فیلتر از A باشد، آن‌گاه $F_l = F_s = F_r$.
(۲) $F \subseteq (F_l)_l$ و $F \subseteq (F_s)_l$ و $F \subseteq (F_r)_r$.

برهان: (۱) از آن‌جایی که F_l و F دو UP -فیلتر هستند، طبق قضیه‌های ۳-۴ قسمت (۸) و ۳-۸، خواهیم داشت $F_l \subseteq F_s$ بنابراین $F_l = F_s \subseteq F_r$ به‌ویژه اگر F_r یک UP -فیلتر از A باشد، طبق قضیه ۳-۷، $F_l = F_s = F_r$ بنابراین $F_l = F_s = F_r$.
(۲) طبق (۱) و قضیه ۳-۴ قسمت‌های (۴) و (۶)، داریم $F \subseteq (F_r)_l \subseteq (F_l)_l$ حال طبق قضیه‌های ۳-۴ قسمت (۸) و ۳-۸، $F \subseteq (F_s)_l$ و $F \subseteq (F_r)_r$.

تعریف ۳-۱۰: اگر به ازای هر $a \in A$ R_a یک UP -فیلتر باشد، UP -جبر A را یک $RS-UP$ جبر نامیم.

$$x, y, z \in A \text{ داشته باشیم } x.(y.z) = y.(x.z).$$

در این‌صورت گزاره‌های زیر برقرار هستند:

$$X_r = X_s \quad (۱)$$

$$X \subseteq (X_r)_r \quad (۲)$$

برهان: (۱) فرض کنید $a \in X_r$ و $a \in X_s$ طبق تبصره ۳-۶، $a \leq (a.x).x$ و بنابراین $(a.x).x \in X_r$. از آن‌جایی که $x \leq (a.x).x$ لذا $(a.x).x \in [X]$ بنابراین طبق قضیه ۳-۴ قسمت (۹)، $(a.x).x \in X_r \cap [X] = \{0\}$. لذا به ازای هر $a \in X_r \cap X_l = X$ در نتیجه $a.x = x$ ، $x \in X$ و بنابراین $X_r \subseteq X_s$ در نتیجه $X_s = X_r$.
(۳) طبق قضیه ۳-۴ قسمت (۱۵)، $X \subseteq (X_s)_s$ حال طبق قسمت (۱)، داریم $X \subseteq (X_r)_s \subseteq (X_r)_r$ (۴)

جدول (۲):

.	0	1	2	3
0	0	1	2	0
1	0	0	1	2
2	0	0	0	2
3	0	0	0	0

قضیه ۳-۸: فرض کنید F و G دو UP -فیلتر از A باشند طوری که به ازای هر $x, y, z \in A$ $x.(y.z) = y.(x.z)$ در این‌صورت شرایط زیر هم‌ارزند:

$$F \cap G = \{0\} \quad (۱)$$

$$F \subseteq G_s \quad (۲)$$

$$F \subseteq G_r \quad (۳)$$

$$F \subseteq G_l \quad (۴)$$

برهان: (۲) (۱) فرض کنید $F \cap G = \{0\}$ و $x \in F$ حال به ازای هر $y \in G$ ، طبق تبصره ۳-۶، داریم $x \leq (x.y).y$ و از طرفی $y \leq (x.y).y$ بنابراین به ازای هر $y \in G$ ، خواهیم داشت

$$R_b = \{x \in B : b.x = x\}$$

مثال ۳-۱۱:

$$R'_b = \{a \in A : b.a = a\}.$$

در این صورت $R_b = R'_b \cap B$. نشان می‌دهیم که R_b یک UP-فیلتر است. چون $0 \in R'_b$ و $0 \in B$. پس $0 \in R_b$. حال فرض کنید که $x, y \in B$ به طوری که $y.x \in R_b$ و $y \in R_b$. چون $R_b \subseteq R'_b$ و R'_b یک UP-فیلتر A است، لذا $x \in R'_b$ و هم‌چنین $x \in R'_b \cap B = R_b$. بنابراین R_b یک UP-فیلتر از B است. در نتیجه B یک RS-جبر است.

(۱) (۴) واضح است.

(۵) (۱) فرض کنید A یک UP- RS-جبر

باشد. پس به ازای هر $a \in A$ ، R_a یک UP-فیلتر از A است. بنابراین طبق قضیه ۳-۹ و قضیه ۳-۴ قسمت‌های (۱۰) و (۱۱)، داریم

$$S_a = R_a \subseteq L_a. [a]_l \subseteq L_a$$

(۶) (۵) فرض کنید $x \in L_a$ پس $x.a = a$ و

$a \in R_x$. در نتیجه طبق فرض، $a \in L_x$. بنابراین

$$L_a \subseteq R_a \text{ و } x \in R_a \text{ و بنابراین } a.x = x$$

(۷) (۶) واضح است.

(۸) (۶) فرض کنید برای هر $a, b \in A$

$a.b = b$. به این ترتیب $a \in R_a = L_a$ و بنابراین

به ازای هر $a, b \in A$ خواهیم داشت $b.a = a$.

(۸) طبق فرض به ازای هر $a \in A$

$$R_a = \{x \in A : a.x = x\} \\ = \{x \in A : x.a = a\} = L_a.$$

چون L_a یک UP-فیلتر است، پس R_a نیز UP-فیلتر است. بنابراین A یک RS-جبر است.

نتیجه ۳-۱۳: فرض کنید برای هر $x, y, z \in A$

داشته باشیم $x.(y.z) = y.(x.z)$. هم‌چنین

فرض کنید $\{0\}$ یک UP-فیلتر استلزامی از A باشد

و به ازای هر UP-فیلتر F از A ، داشته باشیم

(۱) در مثال ۳-۲، $R_b = \{a, c, 0\}$ و

$R_c = \{a, b, 0\}$ ، UP-فیلتر نیستند. لذا A

UP- RS-جبر نیست.

(۲) در مثال ۳-۵، واضح است که $R_1 = R_2 =$

$\{0\}$ ، UP-فیلتر هستند. از این رو A یک

UP- RS-جبر است.

قضیه ۳-۱۲: فرض کنید برای هر $x, y, z \in A$

داشته باشیم $x.(y.z) = y.(x.z)$. هم‌چنین

فرض کنید $\{0\}$ یک UP-فیلتر استلزامی از A باشد،

آن‌گاه شرایط زیر هم‌ارزند:

(۱) A یک UP- RS-جبر است،(۲) به ازای هر زیرمجموعه‌ی غیرتهی X از A ، X_r

یک UP-فیلتر از A است،

(۳) به ازای هر UP-فیلتر F از A ، F_r یک UP-فیلتراز A است،(۴) هر زیرجبر B از A ، یک UP- RS-جبر است،(۵) به ازای هر $a \in A$ ، $S_a \subseteq R_a \subseteq L_a$ ،(۶) به ازای هر $a \in A$ ، $R_a = L_a = S_a$ ،(۷) به ازای هر زیرمجموعه‌ی غیرتهی X از A ،

$$X_r = X_l = X_s$$

(۸) به ازای هر $a, b \in A$ ، اگر $a.b = b$ ، آن‌گاه

$$b.a = a$$

برهان: (۲) (۱) طبق قضیه ۳-۴ قسمت (۲) و

تعریف ۳-۱۰، واضح است.

(۳) (۱) طبق (۲) (۱) واضح است.

(۱) (۳) فرض کنید $a \in A$ در این صورت طبق

قضیه ۳-۶، $[a]_r$ یک UP-فیلتر است. حال طبق

قضیه ۳-۴ قسمت (۱۱)، داریم $[a]_r = R_a$.

بنابراین A یک UP- RS-جبر است.(۴) (۱) فرض کنید B یک زیرجبر از A ، $b \in B$

و R'_b و R_b به ترتیب پایدارسازهای راست b نسبت

به B و A باشند، یعنی

$F = (F_r)_r$ آن‌گاه A یک UP - RS جبر است.

طبق لم ۲-۲، داریم

$$(x.y).y \leq (x.y).(y.x).x = (y.x).(x.y).x = (y.x).x.$$

فرض کنید F یک UP -فیلتر از A باشد و $x \in F_r$ در این صورت به ازای هر $a \in F$ ، $a.x = x$ ، پس به ازای طرفی، $0 = (a.x).x \leq (x.a).a$ ، بنابراین $x.a = a$ ، $a \in F$ هر $x \in F_l$ و $F_r \subseteq F_l$ از این رو طبق قضیه ۳-۹، نتیجه می‌گیریم که $F_l = F_r$ ، بنابراین F_r یک UP -فیلتر و A یک UP - RS فیلتر است.

تعریف ۳-۱۶: فرض کنید F یک UP -فیلتر از A باشد. اگر $(F_s)_s = F$ ، آن‌گاه F را یک UP -فیلتر نیم‌پایدارساز می‌نامیم.

مثال ۳-۱۷: در مثال ۳-۲، UP -فیلترهای $F = \{c, 0\}$ و $G = \{b, c, 0\}$ را در نظر بگیرید. واضح است که $(G_s)_s = A$ و $(F_s)_s = F$. لذا F ، UP -فیلتر نیم‌پایدارساز A است و بنابراین G ، UP -فیلتر نیم‌پایدارساز نیست.

نکته ۳-۱۸: $\{0\}$ کوچکترین UP -فیلتر نیم‌پایدارساز و A بزرگترین UP -فیلتر نیم‌پایدارساز است.

قضیه ۳-۱۹: فرض کنید X یک زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A و F یک UP -فیلتر نیم‌پایدارساز A باشد و به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم $(x.z) = y.(y.z)$ در این صورت $F = (F_r)_l$.

برهان: طبق قضیه ۳-۴ قسمت (۶)، $F \subseteq (F_r)_l$ از طرفی طبق قضیه ۳-۹، $F_l = F_s \subseteq F_r$ ، بنابراین $(F_r)_l \subseteq (F_s)_l = (F_s)_s = F$.

در نتیجه $F = (F_r)_l$

برهان: فرض کنید $a \in A$. طبق قضیه ۲-۶ و قضیه ۳-۴ قسمت (۱۱)، $[a] = ([a]_r)_r = (R_a)_r$. حال فرض کنید $x \in R_a$ چون $a \in [a] = (R_a)_r$ ، به ازای هر $y \in R_a$ ، $y.a = a$ پس $x.a = a$ و در نتیجه $R_a \subseteq L_a$ از این رو طبق قضیه ۳-۱۲، A یک UP - RS جبر است.

شرط $(y.z) = y.(x.z)$ برای اثبات معادل بودن شرط (۵) در قضیه ۳-۱۲ لازم است و برای اثبات معادل بودن سایر قسمت‌ها لازم نیست. لذا قضیه زیر را داریم:

قضیه ۳-۱۴: فرض کنید $\{0\}$ یک UP -فیلتر

استلزامی از A باشد. آن‌گاه شرایط زیر هم‌ارزند:

- (۱) A یک UP - RS جبر است،
- (۲) به ازای هر زیرمجموعه‌ی غیرتهی X از A ، X_r یک UP -فیلتر از A است،
- (۳) به ازای هر UP -فیلتر F از A ، F_r یک UP -فیلتر از A است،
- (۴) هر زیرجبر B از A ، یک UP - RS جبر است،
- (۵) به ازای هر $a \in A$ ، $R_a = L_a = S_a$ ،
- (۶) به ازای هر زیرمجموعه‌ی غیرتهی X از A ، $X_r = X_l = X_s$ ،
- (۷) به ازای هر $a, b \in A$ ، اگر $a.b = b$ ، آن‌گاه $b.a = a$.

لم ۳-۱۵: اگر به ازای هر $x, y, z \in A$ و $(x.y).x = x$ و $(y.z) = y.(x.z)$ و $\{0\}$ یک UP -فیلتر استلزامی از A باشد. آن‌گاه A یک UP - RS جبر است.

برهان: طبق تبصره ۳-۶، $y \leq (y.x).x$ حال

تعریف ۳-۲۷: فرض کنید X یک زیر مجموعه ناتهی از UP-جبر A باشد. عنصر غیر صفر a از مجموعه X را هم‌اتم گوییم، اگر برای $b \in X$ داشته باشیم $a \leq b$. آنگاه $b \in \{a, 0\}$ یعنی $b = a$ یا $b = 0$. مجموعه هم‌اتم‌های مجموعه X را با نماد $Coatom(X)$ نشان می‌دهیم.

مثال ۳-۲۸: (۱) در مثال ۳-۵، بوضوح داریم $Coatom(A) = \{a, 0\}$
 (۲) مجموعه $A = \{a, b, c, 0\}$ با عملگر دوتایی " " تعریف شده در جدول (۳)، یک UP-جبر است [۴]. بوضوح $Coatom(A) = \{a, 0\}$

جدول (۳):

.	0	a	b	c
0	0	a	b	c
a	0	0	b	c
b	0	0	0	c
c	0	0	a	0

قضیه ۳-۲۹: فرض کنید هر عضو غیر صفر از UP-جبر A یک هم‌اتم باشد، آنگاه برای هر دو عضو غیر قابل مقایسه x و y از A داریم $x \in x_S$ و $y \in y_S$.

برهان: فرض کنید x و y دو عضو غیر قابل مقایسه از A باشند. از این رو $x, y \neq 0$ از آنجایی که $x \leq y$ یا $y \leq x$ طبق فرض، نتیجه می‌گیریم که $x = 0$ یا $y = 0$ یا $x = x$ از طرفی چون x و y غیر قابل مقایسه هستند، لذا $x \neq 0$ یا $y \neq 0$ بنابراین $x = x$ پس $x \in x_S$ از طرفی چون $y \leq x$ یا $x \leq y$ به‌طور مشابه نتیجه می‌گیریم که $y = y$ بنابراین $y \in y_S$ در نتیجه $x \in x_S$ و $y \in y_S$ به‌طور مشابه ثابت می‌شود $y \in x_S$.

تعریف ۳-۲۰: فرض کنید F یک UP-فیلتر از A باشد. اگر $F_S = \{0\}$ ، آن‌گاه F را یک UP-فیلتر پایدار ساز می‌نامیم.

مثال ۳-۲۱: در مثال ۳-۲، $G = \{b, c, 0\}$ ، UP-فیلتر پایدار ساز است در حالی که $F = \{b, 0\}$ UP-فیلتر پایدار ساز نمی‌باشد.

نکته ۳-۲۲: A بزرگترین UP-فیلتر پایدار ساز است. طبق قضیه ۳-۴ قسمت (۱۶) داریم:

نتیجه ۳-۲۳: فرض کنید F یک UP-فیلتر از A باشد. در این صورت F ، UP-فیلتر پایدار ساز است اگر و تنها اگر $(F_S)_S = A$. طبق قضیه ۳-۹ داریم:

نتیجه ۳-۲۴: فرض کنید F یک UP-فیلتر از A باشد و به ازای هر $x, y, z \in A$ $x.(y.z) = x.y.z$ در این صورت F یک UP-فیلتر پایدار ساز است اگر و تنها اگر $F_I = \{0\}$. طبق قضیه ۳-۷ داریم:

نتیجه ۳-۲۵: فرض کنید F و F_I UP-فیلترهایی از A باشند و به ازای هر $x, y, z \in A$ $x.(y.z) = y.(x.z)$ در این صورت F یک UP-فیلتر پایدار ساز است اگر و تنها اگر $F_I = \{0\}$. طبق قضیه ۳-۴ داریم:

نتیجه ۳-۲۶: فرض کنید F و G دو UP-فیلتر از A باشند به طوری که $F \subseteq G$ و F یک پایدار ساز باشد. در این صورت G نیز پایدار ساز است.

گزاره ۳-۳۰: فرض کنید A یک UP -جبر و $\{0\} \subset A$ اگر $a \in A$ آنگاه $[a] = \{a, 0\}$ آنگاه $a \in Coatom(X)$

برهان: فرض کنید برای $x \in A$ داشته باشیم $x \leq a$. آنگاه طبق تعریف ۲-۵ داریم $[x] \subseteq [a]$. از آنجایی که $x \in [x]$ بنابراین $x \in \{a, 0\}$ لذا نتیجه می‌گیریم که $a \in Coatom(X)$

گزاره ۳-۳۴: فرض کنید A یک UP -جبر باشد. $\{0\} = Coatom(A) = A$ اگر و تنها اگر هر زیر مجموعه از A شامل 0 ، یک UP -فیلتر از A باشد.

برهان: فرض کنید $\{0\} = Coatom(A)$ و X زیر مجموعه‌ای از A شامل 0 باشد. همچنین فرض کنید که برای $x, y \in A$ داشته باشیم $x \in X$ و $y \in X$ حالت‌های زیر را داریم: حالت اول) اگر $x = y = 0$ آنگاه اثبات واضح است.

حالت دوم) اگر $x, y \neq 0$ آنگاه $x, y \in Coatom(A)$. حال از آنجایی که $y \leq x$ نتیجه می‌گیریم که $x = y$ یا $x = 0$ حال دو حالت داریم: اگر $x = y$ آنگاه $x \in X$ و اگر $x = 0$ آنگاه $x \leq y$ از طرفی طبق فرض $x \in Coatom(A)$ لذا $y = 0$ یا $y = x$. بنابراین $y \in X$ و از این رو اثبات کامل است. حالت سوم) اگر $x = 0$ و $y \neq 0$ یا $y = 0$ و $x \neq 0$ آنگاه اثبات واضح است.

برعکس، فرض کنید $\{0\} \subset A$ و برای $a \in A$ داشته باشیم $a \leq x$ طبق فرض مجموعه $\{a, 0\}$ یک UP فیلتر از A می‌باشد. لذا از آنجایی که $a \leq x$ و $a \in \{a, 0\}$ نتیجه می‌گیریم $x \in \{a, 0\}$ بنابراین $a \in Coatom(A)$

گزاره ۳-۳۰: فرض کنید A یک UP -جبر باشد. اگر $a \in Coatom(A)$ آنگاه برای هر x داریم $x \in a_l$ و $x_r \in a$.

برهان: فرض کنید که $a \in Coatom(A)$ برای هر $x \in A$ $a \leq x$ لذا طبق فرض نتیجه می‌گیریم که $a = 0$ یا $x = a$ از آنجایی که $x \in a_l$ و $x_r \in a$.

نتیجه ۳-۳۱: فرض کنید A یک UP -جبر باشد. اگر $a, b \in Coatom(A)$ و $a \neq b$ آنگاه $a \in b_s$ و $b \in a_s$

برهان: فرض کنید $a, b \in Coatom(A)$ و $a \neq b$ آنگاه $a < b$ (اگر $a < b$ آنگاه طبق $a \in Coatom(A)$ و $a \neq b$ نتیجه می‌گیریم $b = 0$ که تناقض است). حال طبق گزاره ۳-۳۰، $a \in b_l$ و $b \in a_r$. به‌طور مشابه چون $a, b \in Coatom(A)$ و $a \neq b$ داریم $b < a$ (اگر $b < a$ آنگاه طبق $b \in Coatom(A)$ و $a \neq b$ نتیجه می‌گیریم $a = 0$ که تناقض است). حال طبق گزاره ۳-۳۰، $a \in b_r$ و $b \in a_l$ لذا اثبات کامل است.

لم ۳-۳۲: فرض کنید X زیرمجموعه‌ای از UP -جبر A باشد و برای $x, y \in X$ داشته باشیم $0 < x \leq y$ اگر $x \in Coatom(X)$ آنگاه $y \in Coatom(X)$

برهان: فرض کنید برای $a \in A$ داشته باشیم $y \leq a$. آنگاه طبق فرض $x \leq y \leq a$ از آنجایی که $x \in Coatom(X)$ لذا $a = 0$ یا $a = x$. بنابراین $a = 0$ یا $a = y$ از این رو $y \in Coatom(X)$

(۳) (۴) فرض کنید a_r و $x \in A$. طبق تبصره ۳-۶ داریم $x \leq (z \ x)$. آنگاه طبق قسمت (۳) داریم:

$$(a \ x) \ z \leq (a \ x) \ ((z \ x) \ x) \\ = (z \ x) \ a.$$

(۴) (۵) فرض کنید a_r و $x, y, z \in A$. طبق فرض و قسمت (۴) داریم:

$$(a \ x) \ (y \ z) = y \ ((a \ x) \ z) \\ \leq y \ ((z \ x) \ a) = (z \ x) \ (y \ a)$$

و بنابراین اثبات کامل است.

(۵) (۶) فرض کنید a_r و $x, y \in A$. طبق قسمت (۵) و طبق فرض، داریم:

$$(((y \ a) \ x) \ x) \ (y \ a) \geq \\ (a \ x) \ (y \ ((y \ a) \ x)) = \\ (a \ x) \ ((y \ a) \ (y \ x)) \geq \\ (a \ x) \ (a \ x) = 0$$

از این رو $x \leq y \ a$ و $(y \ a) \ x$ از طرفی طبق تبصره ۳-۶ داریم

$$y \ a \leq ((y \ a) \ x)$$

بنابراین برای هر a_r و $x, y \in A$ خواهیم داشت $((y \ a) \ x) \ x = y \ a$.

(۶) (۲) برای اثبات قسمت (۲)، کافی است در قسمت (۶)، قرار دهیم $y = 0$.

(۲) (۱) فرض کنید $0 \neq w \in A$ و $a \leq w$. آنگاه $w = 0$ و $w = w \neq 0$ و از این رو a_r و w لذا طبق قسمت (۲) داریم $a = (a \ w) \ w$ بنابراین $a = w$ ، یعنی $a \in Coatom(A)$.

گزاره ۳-۳۸: فرض کنید F و G دو زیرمجموعه ناتهی از UP -جبر A باشند. آنگاه داریم:

تذکر ۳-۳۵: تمام اعضای یک UP -جبر، هم اتم هستند اگر و تنها اگر UP -جبر، دو عضوی باشد یا اعضای UP -جبر، قابل مقایسه نباشند.

تذکر ۳-۳۶: اگر UP -جبر، خطی باشد، آنگاه بزرگترین عضو مخالف صفر آن، هم اتم است.

قضیه ۳-۳۷: فرض کنید UP -جبر A ، برای هر $x, y, z \in A$ در شرط $x \cdot (y \cdot z) = y \cdot (x \cdot z)$ صدق کند و a عضو غیر صفر از A باشد. آنگاه شرایط زیر معادل هستند:

$$(۱) \ a \in Coatom(A)$$

(۲) برای هر a_r و x داشته باشیم $a = (a \ x) \ x$

(۳) برای هر a_r و $x, y \in A$ داشته باشیم $(a \ x) \ (y \ x) = y \ a$

(۴) برای هر a_r و $x, z \in A$ داشته باشیم $(z \ x) \ a \geq (a \ x) \ z$

(۵) برای هر a_r و $x, y, z \in A$ داشته باشیم $(z \ x) \ (y \ a) \geq (a \ x) \ (y \ z)$

(۶) برای هر a_r و $x, y \in A$ داشته باشیم $((y \ a) \ x) \ x = y \ a$

پرهان: (۱) (۲) فرض کنیم

$a \in Coatom(A)$ و a_r و x طبق تبصره ۳-۶

داریم $a \leq (a \ x) \ x$ حال از آنجایی که

$a \in Coatom(A)$ نتیجه می‌گیریم که

$(a \ x) \ x = 0$ یا $(a \ x) \ x = a$. از طرفی

a_r و x بنابراین $(a \ x) \ x \neq 0$ و در نتیجه

$$(a \ x) \ x = a$$

(۲) (۳) فرض کنید a_r و $x, y \in A$ طبق

فرض و قسمت (۲)، برای هر a_r و x داریم:

$$(a \ x) \ (y \ x) = y \ ((a \ x) \ x) = y \ a$$

بنابراین اثبات کامل است.

قضیه ۳-۴۱: فرض کنید S یک مجموعه بالایی از UP -جبر A باشد. آنگاه $S = (Coatom(S))^+$ اگر و تنها اگر برای هر $a, b \in S$ ، به طوری که $a \neq b$ آنگاه $a \in b_S$ و $b \in a_S$.

برهان: فرض کنید که $S = (Coatom(S))^+$ آنگاه طبق نتیجه ۳-۴۰، برای هر $a, b \in S$ که $a \neq b$ خواهیم داشت $a \in b_S$ و $b \in a_S$ به طوری که برعکس، فرض کنید $\{0\} \in S$ ، به طوری که $b \leq x$ عضوی ناصفر مانند x از S موجود باشد که $b \leq x$ کافی است نشان دهیم که $b \in Coatom(S)$. دو حالت داریم:

حالت اول) اگر $b \neq x$ آنگاه طبق فرض، $x \in b_S$ و بنابراین $x = x$ حال از آنجایی که $b \leq x$ ، لذا $x = 0$ از این رو $x = 0$ که با فرض در تناقض است.

حالت دوم) اگر $x = b$ آنگاه $b \in Coatom(S)$ و اثبات کامل است.

قضیه ۳-۴۲: فرض کنید A یک UP -جبر متناهی و $(Coatom(A))^+$ آنگاه عضو $x \in A$ وجود دارد به طوری که $x < a$ مانند $a \in Coatom(A)$.

برهان: فرض کنید $(Coatom(A))^+$ آنگاه عضو x_1 مانند x_1 از A موجود است بقسمی که $x_1 < a$ اگر $x_1 < a$ آنگاه عضو x_2 مانند x_2 از A موجود است بقسمی که $x_2 < x_1 < a$ اگر $x_2 < x_1 < a$ آنگاه عضو x_3 مانند x_3 از A موجود است بقسمی که $x_3 < x_2 < x_1 < a$ با ادامه این روند،

$$Coatom(F \cup G) \subset Coatom(F) \cup Coatom(G) \quad (۱)$$

$$Coatom(F) \cap Coatom(G) \subset Coatom(F \cap G) \quad (۲)$$

برهان: (۱) فرض کنید $z \in Coatom(F \cup G)$ آنگاه $z \in F \cup G$ فرض کنید عضو غیر صفری از F یا G ، مانند x وجود دارد به طوری که $z \leq x$ ، لذا $x \in F \cup G$ از آنجایی که $z \in Coatom(F \cup G)$ نتیجه می‌گیریم که $z = x$ بنابراین $z \in Coatom(F) \cup Coatom(G)$ و اثبات کامل است.

(۲) فرض کنید $z \in Coatom(F) \cap Coatom(G)$ لذا $z \in Coatom(F)$ و $z \in Coatom(G)$ از این رو $z \in F$ و $z \in G$ یعنی $z \in F \cap G$ فرض کنید عضو غیر صفری از $F \cap G$ ، مانند x وجود دارد به طوری که $z \leq x$ از آنجایی که $x \in F$ و $x \in G$ ، $z \in Coatom(F)$ و $z \in Coatom(G)$ نتیجه می‌گیریم که $z = x$ بنابراین $z \in Coatom(F \cap G)$ و اثبات کامل است.

تعریف ۳-۳۹: فرض کنید A یک UP -جبر باشد. تعریف می‌کنیم:

$$(Coatom(A))^+ = Coatom(A) \cup \{0\}$$

طبق نتیجه ۳-۳۱، داریم:

نتیجه ۳-۴۰: فرض کنید A یک UP -جبر باشد. اگر $a, b \in (Coatom(A))^+$ و $a \neq b$ آنگاه $b \in a_S$ و $a \in b_S$.

زیر مجموعه ناتهی S از یک UP -جبر را بالایی گوییم، اگر $x \in S$ و $x \leq y$ آنگاه $y \in S$.

حالت اول) اگر $(b \ u) \ u = 0$ آنگاه $b \ u = u$ در نتیجه $b \in u_l$ و $u \in b_r$ و اثبات کامل است.

حالت دوم) اگر $(b \ u) \ u = b$ آنگاه

$$\begin{aligned} u \ b = u \ ((b \ u) \ u) \\ = (b \ u) \ (u \ u) = 0 \end{aligned}$$

لذا $u \ b = 0$ که با فرض در تناقض است. زیرا b یک هم‌اتم قوی و $b \neq 0$ است و همچنین $u \in A \setminus \{b, 0\}$ لذا اثبات کامل است.

۴- هم‌پوچ‌سازها

طبق تعریف مجموعه بالایی که در بخش سه، به آن اشاره شد، داریم:

لم ۴-۱: [۵]. هر UP-فیلتر F از A ، یک مجموعه‌ی بالایی است.

مثال ۴-۲: در مثال ۳-۵، $F = \{1, 0\}$ یک مجموعه‌ی بالایی است ولی UP-فیلتر نیست.

تعریف ۴-۳: فرض کنید F یک مجموعه‌ی غیرتهی بالایی از A باشد و همچنین فرض کنید $a \in A$ تعریف می‌کنیم $(F : a) = \{x \in A : (a \cdot x) \cdot x \in F\}$.

مثال ۴-۴: فرض کنید $A = \{a, b, c, 0\}$ یک مجموعه با عمل دوتایی " " باشد که در جدول (۵) نشان داده شده است. طبق [۵]، $(A, \cdot, 0)$ یک UP-جبر است. واضح است که $F = \{b, 0\}$ یک مجموعه‌ی بالایی است و

$$\begin{aligned} (F : c) &= \{a, b, 0\} \\ (F : a) &= \{b, c, 0\} \quad (F : 0) = \{a, b, c, 0\} \\ (F : b) &= \{a, b, c, 0\} \end{aligned}$$

چون A یک UP-جبر متناهی‌است، لذا عضوی مانند a از $Coatom(A)$ موجود است بقسمی که $x < a$.

تعریف ۳-۴۳: فرض کنید A یک UP-جبر باشد. یک هم‌اتم b از A را هم‌اتم قوی نامیم اگر برای هر $x \in A \setminus \{b, 0\}$ داشته باشیم $x \in b_l$ و $b \in x_r$. مجموعه $(SC(A))^+$ را به شکل زیر تعریف می‌کنیم:

$$\{b \in Coatom(A) : b \text{ یا } b = 0 \text{ هم‌اتم قوی باشد}\}$$

مثال ۳-۴۴:

(۱) در مثال ۳-۲، هم‌اتم b قوی نیست.
(۲) مجموعه $A = \{a, b, c, 0\}$ با عملگر دوتایی " " تعریف شده در جدول (۴)، یک UP-جبر است [۸]. به وضوح a یک هم‌اتم قوی هست.

جدول (۴):

.	0	a	b	c
0	0	a	b	c
a	0	0	b	c
b	0	a	0	c
c	0	a	b	0

قضیه ۳-۴۵: فرض کنید A یک UP-جبر باشد که برای هر $x, y, z \in A$ در شرط $x \cdot (y \cdot z) = x \cdot (x \cdot z)$ صدق کند و همچنین فرض کنید که $(SC(A))^+$ آنگاه برای هر $u \in A, u \neq 0$ و $b \in (SC(A))^+$ و $b \in u_l, u \in b_r$.

برهان: فرض کنید $b \in (SC(A))^+$ آنگاه b یک هم‌اتم قوی است یا $b = 0$ اگر $b = 0$ ، که اثبات کامل است. حال اگر $b \neq 0$ یک هم‌اتم قوی باشد، آنگاه $(b \ u) \ u = b$ یا $(b \ u) \ u = 0$ ، زیرا طبق تبصره ۳-۶، $b \leq (b \ u) \ u$ لذا دو حالت داریم:

واضح است که $(F: c)$ ، UP -فیلتر نمی‌باشد.

جدول (۵):

.	0	a	b	c
0	0	a	b	c
a	0	0	0	c
b	0	a	0	c
c	0	a	b	0

گزاره ۴-۵: فرض کنید F و G دو مجموعه‌ی غیرتهی بالای A و همچنین فرض کنید $x, y \in A$ در این صورت شرایط زیر برقرار هستند:

$$(1) F \subseteq (F: x)$$

(۲) اگر به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم $(y.z) = y.(x.z)$ آن‌گاه $x \in F$ اگر و تنها اگر $(F: x) = A$

$$(3) \text{ اگر } F \subseteq G, \text{ آن‌گاه } (F: x) \subseteq (G: x)$$

$$(4) \text{ اگر } x \leq y, \text{ آن‌گاه } (F: x) \subseteq (F: y)$$

$$(5) (F \cap G: x) = (F: x) \cap (G: x)$$

مثال ۴-۶: در مثال ۴-۴، $F = \{b, 0\}$ را در نظر بگیرید. در این صورت $(F: a) = \{b, c, 0\}$ و $(F: a) = F$.

فرض کنید $A = \{a, b, c, d, 0\}$ یک مجموعه با عمل دوتایی " " باشد که در جدول (۶) نشان داده شده است. طبق [۲]، $(A, \cdot, 0)$ یک UP -جبر است. مجموعه‌های $F = \{a, c, 0\}$ و $G = \{a, b, 0\}$ را در نظر بگیرید. به راحتی به دست می‌آید که $(F: b) = \{a, c, d, 0\}$ و $(G: b) = \{a, b, c, d, 0\}$. لذا $(F: b) \subseteq (G: b)$ اما $F \not\subseteq G$.

تعریف ۴-۷: فرض کنید X یک زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشد. هم‌پوش ساز X را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$${}^1X = \{a \in A : (a.x).x = 0, \forall x \in X\}.$$

تذکره. هم‌پوش ساز با پایدار ساز چپ معادل است.

جدول (۶):

.	0	a	b	c	d
0	0	a	b	c	d
a	0	0	b	c	d
b	0	0	0	c	d
c	0	0	b	0	d
d	0	0	0	0	0

تعریف ۴-۸: فرض کنید F یک مجموعه‌ی غیرتهی بالای G و G یک زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشد. در این صورت مجموعه‌ی هم‌پوش ساز توسعه یافته G نسبت به F را به صورت زیر تعریف می‌کنیم: $(F: G) = \{x \in A : (a.x).x \in F, \forall a \in G\}$.

به وضوح $0 \in (F: G)$ ، لذا $(F: G) \neq \emptyset$.

مثال ۴-۹: مثال ۴-۴ را در نظر بگیرید. $F = \{c, 0\}$ یک مجموعه‌ی غیرتهی بالای

برهان: (۱) فرض کنید $y \in F$ از آنجایی که $(x.y).y \leq (x.y).y$ ، لذا خواهیم داشت $(x.y).y \in F$. و در نتیجه $y \in (F: x)$. (۲) فرض کنید $x \in F$ و $r \in A$. طبق تبصره ۳-۶، داریم $x \leq (x.r).r$ لذا $(x.r).r \in F$. بنابراین $r \in (F: x)$ یعنی $(F: x) = A$. برعکس، واضح است.

(۳) اثبات واضح است.

(۴) فرض کنید $x \leq y$ و $a \in (F: x)$. بنابراین داریم $(x.a).a \in F$. از طرفی طبق فرض $(y.a).a \in F$ لذا $(x.a).a \leq (y.a).a$.

بنابراین $a \in (F: y)$.

(۵) اثبات واضح است.

مثال زیر نشان می‌دهد که عکس قسمت‌های (۱) و (۳) از گزاره ۴-۵، در حالت کلی برقرار نیست.

مثال ۴-۱۳: دو زیرمجموعه‌ی $F = \{b, 0\}$ و $G = \{a, b, 0\}$ را در مثال ۴-۴ در نظر بگیرید. به‌وضوح $(F.G).G = \{b, 0\}$.

لم ۴-۱۴: اگر F و G دو مجموعه‌ی غیرتهی بالایی از A باشند و به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم $(y.z) = y.(x.z)$ و $F \cap G = (F.G).G$ آن‌گاه

برهان: فرض کنید $x \in F \cap G$ پس $x \in F$ و $x \in G$ لذا $x \in (F.G).G$ از این‌رو $(F.G).G \subseteq F \cap G$ حال فرض کنید $x \in (F.G).G$ لذا $x \in F$ و $a \in G$ وجود دارند به‌طوری‌که $x = (a.b).b$ از آن جایی که $b \leq (a.b).b$ بنابراین $(a.b).b \in G$ از طرفی طبق تبصره ۳-۱۳، $(a.b).b \in F$ در نتیجه $x = (a.b).b \in F \cap G$ بنابراین $(F.G).G \subseteq F \cap G$ و اثبات کامل است.

نتیجه ۴-۱۵: اگر F و G دو UP-فیلتر از A باشند و به ازای هر $x, y, z \in A$ $(y.z) = y.(x.z)$ و $(F.G).G$ یک UP-فیلتر است.

قضیه ۴-۱۶: فرض کنید F, G و H مجموعه‌های غیرتهی بالایی و B و C دو زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشند. در این‌صورت شرایط زیر برقرار هستند:

- (۱) $F \subseteq (F:B)$
- (۲) اگر $B \subseteq C$ ، آن‌گاه $(F:C) \subseteq (F:B)$
- (۳) اگر $F \subseteq G$ ، آن‌گاه $(F:B) \subseteq (G:B)$
- (۴) اگر F ، UP-فیلتر نرمال باشد، آن‌گاه $B \subseteq (F:(F:B))$
- (۵) اگر F ، UP-فیلتر نرمال باشد، آن‌گاه $(F:B) = (F:(F:(F:B)))$
- (۶) $(F:B) \cap B \subseteq F$

$G = \{a, b, 0\}$ یک زیرمجموعه از A است. واضح است که $(F:G) = \{c, 0\}$.

گزاره ۴-۱۰: فرض کنید F ، UP-فیلتر نرمال و G زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشد. در این‌صورت $(F:G) = \{x \in A : G \subseteq (F:x)\}$.

برهان: فرض کنید $x \in (F:G)$ در این‌صورت به ازای هر $a \in G$ ، $x \in F$ ، $(a.x).x \in F$ حال فرض کنید $g \in G$ پس $(g.x).x \in F$ از آن جایی که F ، یک UP-فیلتر نرمال است، خواهیم داشت $(x.g).g \in F$ از این‌رو $g \in (F:x)$ در نتیجه $(F:G) \subseteq \{x \in A : G \subseteq (F:x)\}$ حال فرض کنید $x \in \{x \in A : G \subseteq (F:x)\}$ و $a \in G$ در این‌صورت $a \in F$ ، $(x.a).a \in F$ از آن جایی که F ، UP-فیلتر نرمال است، لذا $(a.x).x \in F$ بنابراین $x \in (F:G)$ در نتیجه $\{x \in A : G \subseteq (F:x)\} \subseteq (F:G)$.

مثال زیر نشان می‌دهد که در گزاره ۴-۱۰، شرط نرمال بودن لازم است.

مثال ۴-۱۱: مثال ۳-۲ را در نظر بگیرید. $F = \{b, 0\}$ UP-فیلتر نرمال نیست، زیرا $(c.a).a \in F$ در حالی که $(a.c).c \notin F$ زیرا $G = \{a, c, 0\}$ را در نظر بگیرید. واضح است که $(F:G) = \{b, 0\}$ ولی $\{x \in A : G \subseteq (F:x)\} = \{b, c, 0\}$.

تعریف ۴-۱۲: اگر F و G دو زیرمجموعه‌ی غیرتهی از A باشند، آن‌گاه

$$(F.G).G = \{(a.b).b : a \in F, b \in G\}.$$

اگر $F = \{0\}$ یا $G = \{0\}$ ، آن‌گاه $(F.G).G = \{0\}$.

پس $F = F \cap B \subseteq (F:B) \cap B$ بنابراین
 $(F:B) \cap B = F$
 (۹) در قسمت (۸)، قرار می‌دهیم $B = A$ واضح
 است که $(F:A) = (F:A) \cap A = F$.
 (۱۰) فرض کنید $B \subseteq F$, $x \in A$ و $y \in B$ طبق
 تبصره ۳-۱۳، $y \leq (y.x).x$. پس به ازای هر
 $x \in (F:B)$ و $y \in B$ ، بنابراین $(y.x).x \in F$ در
 نتیجه $(F:B) = A$. برعکس، فرض کنید
 $(F:B) = A$. لذا به ازای $b \in B$ خواهیم داشت
 $b \in F$ و $b = (b.b)$. به این ترتیب $B \subseteq F$
 (۱۱) و (۱۲) از قسمت‌های (۹) و (۱۰) نتیجه
 می‌شوند.
 (۱۳) واضح است.

لم ۴-۱۷: فرض کنید F ، UP -فیلتر نرمال و اول از
 A باشد. در این صورت به ازای هر $x, y \in A$
 $y \in F$ یا $x \in F$ ایجاب می‌کند

برهان: فرض کنید برای $x, y \in A$
 $y \in F$ یا $x \in F$ از آنجایی که F ، UP -فیلتر اول
 است، طبق تعریف ۲-۴، برای هر $x, y \in A$
 $x.y \in F$ یا $x \in F$ اگر $x.y \in F$ آنگاه طبق
 فرض نتیجه می‌گیریم که $y \in F$. حال فرض کنید
 $x.y \in F$ یا $x \in F$ طبق فرض داریم $(x.y).y \in F$. لذا
 طبق تعریف ۲-۴ و UP -فیلتر نرمال بودن F ، داریم
 $x \in F$ بنابراین $(y.x).x \in F$

گزاره ۴-۱۸: فرض کنید F ، UP -فیلتر و P ، UP -
 فیلتر اول و نرمال از A باشد به طوری که $F \subseteq P$ در
 این صورت شرایط زیر برقرار هستند:
 (۱) اگر B زیرمجموعه‌ی غیرتهی از P باشد،
 آن‌گاه $(F:B) \subseteq P$.
 (۲) اگر B زیرمجموعه‌ای از A باشد به طوری که
 $(F:B) \subseteq P$ ، $B \cap (A \setminus P) \neq \emptyset$

(۷) اگر به ازای هر x, y, z متعلق به A
 $(y.z) = y.(x.z)$ آن‌گاه $H \subseteq (F:G)$ اگر
 و تنها اگر $G \cap H \subseteq F$.
 (۸) اگر $F \subseteq B$ ، آن‌گاه $(F:B) \cap B = F$.
 (۹) $(F:A) = A$.
 (۱۰) اگر به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم
 $(y.z) = y.(x.z)$ آن‌گاه $B \subseteq F$ اگر و تنها
 اگر $(F:B) = A$. به‌ویژه $(F:F) = A$.
 (۱۱) اگر به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم
 $(y.z) = y.(x.z)$ آن‌گاه $(F:(F:F)) = F$.
 (۱۲) اگر به ازای هر $x, y, z \in A$ داشته باشیم
 $(y.z) = y.(x.z)$ آن‌گاه $(F:(F:A)) = A$.
 (۱۳) $(F:B) = \bigcap_{b \in B} (F:b)$

برهان: (۱)، (۲) و (۳) واضح هستند.

(۴) فرض کنید F یک UP -فیلتر نرمال باشد.
 هم‌چنین $b \in B$ و $a \in (F:B)$ بنابراین
 $a \in F$ ، چون $(b.a).a \in F$ ، UP -فیلتر نرمال است،
 بنابراین به ازای هر $b \in B$ ، $(a.b).b \in F$. لذا
 $b \in (F:(F:B))$ و از این رو $B \subseteq (F:(F:B))$.
 (۵) طبق قسمت (۴) داریم $(F:B) \subseteq$
 $(F:(F:(F:B)))$ از طرفی چون $B \subseteq$
 $(F:(F:(F:B)))$ ، طبق قسمت (۲)، نتیجه می‌گیریم
 که $(F:(F:(F:B))) \subseteq (F:B)$ بنابراین اثبات
 کامل است.

(۶) فرض کنید $x \in (F:B) \cap B$ پس $x \in B$ و
 $x \in (F:B)$ لذا $x = (x.x)$ ، $x \in F$ و
 بنابراین $(F:B) \cap B \subseteq F$.

(۷) فرض کنید $G \cap H \subseteq F$. طبق لم ۴-۱۴،
 $(G.H).H = G \cap H \subseteq F$. در نتیجه $H \subseteq (F:G)$.
 برعکس، فرض کنید $H \subseteq (F:G)$ طبق قسمت
 (۶)، $G \cap H \subseteq (F:G) \cap G \subseteq F$.

(۸) فرض کنید $F \subseteq B$ طبق قسمت (۶)،
 $(F:B) \cap B \subseteq F$ چون $F \subseteq (F:B)$

سریع‌تر این نوع جبر جدید ارائه دادیم. در آخر مفهوم هم‌پوچ‌ساز توسعه‌یافته F نسبت به G را تعریف و با ارثه‌ی قضیه‌ها و گزاره‌هایی، به بیان برخی خصوصیات آن پرداختیم.

باتوجه به این‌که، جبرهای UP به تازگی تعریف شده‌اند، مفاهیم زیادی را می‌توان در این جبرها تعریف کرد که ارتباط زیادی با مفاهیم تعریف شده در این مقاله داشته باشند. از جمله این مفاهیم، می‌توان پایدار ساز (چپ و راست) مجموعه X را نسبت به مجموعه دیگری مانند Y تعریف $((X, Y)_r, (X, Y)_l)$ و جبرهای UP متناظر با آنها را نیز تعریف و بررسی کرد. همچنین می‌توان مفهوم $(\perp X)$ را (برای یک زیرمجموعه ناتهی X از A) تعریف و مورد بررسی قرار داد. هنوز سوالات زیادی برای کارهای آینده مطرح هست، از جمله:

- اگر $m \in Coatom(A)$ آنگاه هم‌پوچ‌ساز m (یعنی $\perp m$)، UP-فیلتر می‌شود؟ آیا نوع خاصی از UP-فیلترها می‌شود؟

- مفهوم هم‌مولکول‌ها در UP-جبرها را به چه صورت می‌توان تعریف کرد؟ و چه ارتباطی بین هم‌مولکول‌ها و هم‌اتم‌ها در این ساختار جبری وجود دارد؟

- هم‌پوچ‌سازهای توسعه‌یافته UP-فیلترهای مختلف، به چه شکل است؟ و آیا ویژگی خاصی دارد؟

برهان: (۱) فرض کنید B زیرمجموعه‌ی غیرتهی از P باشد و $x \in (F: B)$ به این ترتیب به ازای هر $b \in B$ ، $x \in F \subseteq P$ ، $b \in B$ ، (b, x) طبق لم ۴-۱۷، $b \in P$ یا $x \in P$ چون $B \subseteq A$ ، بنابراین $x \in P$ در نتیجه $(F: B) \subseteq P$.

(۲) قرار می‌دهیم $C = B \cap (A \setminus P)$. در این صورت $C \subseteq B$ و $C \subseteq A \setminus P$ حال طبق قسمت (۱) و با توجه به قضیه ۴-۱۶، $(F: B) \subseteq (F: C) \subseteq P$.

طبق قضیه ۴-۱۶ و گزاره ۴-۱۸، داریم:

گزاره ۴-۱۹: فرض کنید P ، UP-فیلتر اول و نرمال A باشد. در این صورت شرایط زیر برقرار هستند:

(۱) اگر B زیرمجموعه‌ی غیرتهی از $A \setminus P$ باشد، آن‌گاه $(P: B) = P$.

(۲) اگر B زیرمجموعه‌ای از A باشد به طوری که $B \cap (A \setminus P) \neq \emptyset$ ، آن‌گاه $(P: B) = P$.

۵- نتیجه‌گیری و برخی کارهای آینده

در این مقاله، در ابتدا مفهوم پایدارساز (پایدارساز راست و پایدارساز چپ) را تعریف کردیم و خصوصیات آن‌ها را مورد بررسی قرار دادیم. با مثالی نشان دادیم که پایدارساز راست در حالت کلی UP-فیلتر نیست و تحت شرایطی نشان دادیم که پایدارساز چپ UP-فیلتر است و پایدارساز راست تحت عملگر دوتایی " " بسته است. همچنین نشان دادیم که اشتراک هر مجموعه با پایدارساز (پایدارساز راستش، پایدارساز چپش) مجموعه‌ی $\{0\}$ یا است. همچنین در این مقاله برای مطالعه بیشتر UP-جبرها، مفاهیم هم‌اتم، هم‌اتم قوی را معرفی و مورد بررسی قرار دادیم. نتایج ما در این مقاله، بینش جدیدی را برای علاقه‌مندان به مطالعه و توسعه UP-فیلترها در UP-جبرها بوجود می‌آورد. در ادامه مفهوم UP-RS جبر را تعریف و مورد بررسی قرار دادیم و شرایط معادلی را برای بررسی

فهرست منابع

- [1] C. Prabpayak and U. Leerawat, On ideals and congruences in KU -algebra, *Scientia Magna*, 5. 1, 54-57, (2009).
- [2] A. Iampan, A new branch of the logical algebra, UP -algebras, *J. AlgebraRelat, Topics* 5, 35-54, (2017).
- [3] J. Somjanta, N. Thuekaew, P. Kumpeangkeaw and A. Iampan, Fuzzy sets in UP -algebra. *Ann. Fuzzy Math. Inf*, 12, 739-756, (2016).
- [4] Y. Jun and A. Iampan, Implicative UP -filters, *Afrika Mathematica*, 30, 1093-1101, (2019).
- [5] Y. Jun and A. Iampan, Shift UP -filters and the compositions of UP -filters in UP -algebras. *Missokrij of Math. Sci.*, 31(1), 36-45, (2019).
- [6] Z. Parvizi, S. Motamed and F. Khaksar Haghani, Some type of filters in UP -algebra, Submitted.
- [7] A. Iampan, The UP -isomorphism theorems for UP -algebras, *Discussiones Mathematica General Algebra and Applications*, 39, 113-123, (2019).
- [8] A. Iampan, Derivations of UP -algebras by means of UP -endomorphisms, *Journal of Algebraic Structures and Their Applications*, 3(2), 1-20, (2016).